

COMMISSIEVERGADERING	:	8 juni 2017
AGENDAPUNT	:	4
ONDERWERP	:	Actualisatie begroting uitvoeringskosten sociaal domein 2017 en actualisatie financiële kaders Sociaal Domein
PORTEFEUILLEHOUDER(S)	:	Portefeuillehouders Sociaal Domein
STATUS	:	besluitvormend

KORTE INHOUD :
In het tweede kwartaal zijn de uitvoeringsbegroting sociaal domein 2017 (voorheen: beleidsagenda) geactualiseerd. Tegelijkertijd zijn ook de financiële kaders (meerjarig) geactualiseerd alsook de begrote omvang van de reserve sociaal domein.

Voorstel / Advies

De raad wordt voorgesteld:

- In te stemmen met de actualisatie van de begroting 'uitvoeringskosten sociaal domein 2017' met een structurele omvang van € 2.403.740 en een incidenteel bedrag van € 1.023.788 voor 2017 en € 722.360 voor 2018;
- In te stemmen met de ontschotting van de integratie-uitkering jeugd/Wmo en Wmo-oud;
- In te stemmen met het in 2017 toevoegen van het overschot ad € 416.473 van het geactualiseerde financiële kader sociaal domein 2017 aan de reserve sociaal domein.
- In te stemmen met het in 2018 toevoegen van het overschot ad € 407.568 van het geactualiseerde financiële kader sociaal domein 2018 aan de reserve sociaal domein.
- In te stemmen met het in 2017 onttrekken van de incidentele posten (CER € 88.753 en incidentele posten uitvoeringsbegroting € 199.544) aan de reserve sociaal domein.
- In te stemmen met het in 2018 onttrekken van de incidentele posten (incidentele posten uitvoeringsbegroting € 143.487) aan de reserve sociaal domein.
- De begroting 2017 overeenkomstig te wijzigen.
- De bedragen overeenkomstig op te laten nemen in de Kadernota en Begroting 2018.
- In te stemmen het in 2017 (opnieuw) beschikbaar stellen van € 45.000 vanuit de Algemene reserve ten behoeve van het verder vormgeven van de transformatieopdracht en ondersteuning bij verdere doorontwikkelingen in het sociaal domein in relatie tot het programma herindeling.

Aanleiding

Ingaande 2015 hebben het Rijk en de provincie taken op het gebied van de Wmo, Jeugdzorg en Participatie overgeheveld naar de gemeenten. Deze decentralisatie van taken hebben de BMW-gemeenten gezamenlijk opgepakt. De decentralisatie heeft een transitie tot gevolg gehad die zijn weerga niet kende. Een transitie die in eerste instantie gericht was op continuering van zorg, maar over dient te gaan in een transformatie waarbij uitgegaan wordt van de eigen kracht van de burger. Ook nu zijn de BMW-gemeenten nog steeds bezig met die transitie, terwijl ook de beweging om te komen tot een transformatie gaande is.

Actualisatie begroting uitvoeringskosten sociaal domein

Sinds het begin van de decentralisaties hebben we een inschatting gemaakt van de kosten van de uitvoering. Die inschatting was gebaseerd op de toen beschikbare informatie. We moesten destijds al wel constateren dat we geen goed beeld hadden van wat er op de gemeenten afkwam. Tot en met 2016 hebben we te maken gehad met deels nieuwe en deels onverwachte ontwikkelingen die een periodieke actualisatie van de begroting nodig maakten en maken. Inmiddels zijn we het derde jaar in gegaan na de overdracht van taken en moeten we constateren dat we met de huidige personele inzet en ondersteuning het niet gaan redden. We hebben nogmaals de structurele omvang van de werkzaamheden in beeld gebracht. Dat beeld is nu redelijk compleet, maar is nog steeds wel met onzekerheden omgeven. De conclusie is echter wel dat, om al het werk gedaan te krijgen, de structurele kosten hoger zijn dan tot nu toe geraamd.

Kortweg is er sprake van een toename van en meer inzicht in de caseload en werkdruk. Deels is dit het gevolg van wettelijke verplichtingen zoals bij de Wmo, het vormgeven van het toezicht calamiteiten en geweld, het verplicht moeten uitvoeren van cliënt-ervaringsonderzoeken en het voldoen aan de privacywetgeving. Ook moet blijvend in ICT worden geïnvesteerd om de uitvoering adequaat te kunnen laten functioneren.

In de onderstaande tabel hebben wij de financiële gevolgen van de actualisatie op een rij gezet. Voor een specificatie en een nadere toelichting op de bedragen wordt verwezen naar bijlage 1. Bij sommige posten hebben wij een uitgebreide toelichting toegevoegd.

RECAPITULATIE	Begroting 2016	Actualisatie 2017		2018
		Structureel	Incidenteel	Incidenteel
Jeugd	965.339	1.333.739	226.600	85.500
Wmo	438.000	756.501	264.260	167.260
Participatie	68.000	66.500	28.800	28.800
Integrale ondersteuning	-	-	49.000	74.000
Communicatie, ICT, Privacy	166.500	167.000	117.800	74.400
Overhead	201.500	80.000	307.328	262.400
Overig	12.500	-	30.000	30.000
TOTAAL	1.851.839	2.403.740	1.023.788	722.360
Structureel meer benodigd		551.901		

Recapitulerend is de conclusie dat we € 551.901 structureel en € 1.023.788 (2017) respectievelijk € 722.360 (2018) incidenteel tekort komen.

Tot nu toe was het budget voor de uitvoeringskosten bepaald door een percentage af te zonderen van de rijksmiddelen. Inmiddels is duidelijk geworden dat de tot nu toe gehanteerde percentages niet meer reëel zijn en losgelaten moeten worden.

De samenstelling van de structurele posten van de begroting uitvoeringskosten (aard van budgetten) kan als volgt worden samengevat:

Cliënt gerelateerde uitgaven (€ 1.378.680)

Dit betreft uitgaven aangaande de transformatieopdracht, inzet consultants/casemanagers, praktijk begeleider in wettelijke taken uit hoofde van het toezicht en kwaliteit van de zorg (cliënt ervaringsonderzoek en kosten voor inzet toezichthouders).

Uitgaven m.b.t. doorontwikkeling transformatieopdracht (€ 376.688)

Om adequaat invulling te kunnen geven aan de transformatieopdracht zijn uitgaven geraamd op het vlak van tussen uitvoering, ketenpartners en beleid. Adequate monitoring en leveranciers management worden gebuikt voor het tijdig kunnen anticiperen op ontwikkelingen met betrekking tot de transformatieopdracht.

Ondersteuning (€ 648.372)

Uitgaven op het gebied van ondersteuning aangezien het een bijdrage levert aan de werking van het primaire proces. Hierbij dient te worden gedacht aan ICT en applicatiebeheer, monitoring, administratie (backoffice) en control.

In het overzicht is geen actualisatie van de uitvoeringskosten van de uitvoeringsorganisatie Participatie (GR PNG) opgenomen. De uitvoeringsorganisatie werkt momenteel aan de, bij de vaststelling van het strategisch beleidskader, door de raden gevraagde scenario's.

Ontwikkelingen in het sociaal domein

Alvorens wij u het financiële kader en een dekkingsvoorstel voorleggen, willen wij u in aanvulling op de uitgebrachte kwartaalrapportages, in vogelvlucht informeren over de ontwikkelingen in de uitvoering en verdere integratie in het sociaal domein. Deze ontwikkelingen geven aan dat de gewilde transformatie nog een hele uitdaging is en langzaam op gang komt. Ook de opbouw van de organisatie in het sociaal domein vordert gestaag. Daarbij dient opgemerkt te worden dat wij op dit moment nog niet alle kosten (zoals de kosten van het gaan werken in integrale teams) in beeld hebben.

Herindeling

Geconstateerd kan worden dat de BMW-gemeenten het beleid geharmoniseerd hebben. Enerzijds is dat een voordeel op weg naar de herindeling en anderzijds geeft dat voordelen in de uitvoering. De komende periode zal ingezet worden op zowel beleidsmatig als in de uitvoering aansluiten bij de visie en het dienstverleningsconcept van de nieuwe gemeente.

Backoffice

De vorming van een geïntegreerde gecentraliseerde backoffice Wmo/Jeugd is in volle gang. Daarmee kan het werkproces en de aansturing op uniforme wijze vormgegeven worden. Een volgende stap is een verdere samenvoeging en integratie met de backoffice Participatie. Immers, door de herindeling komt er op 1 januari 2019 een einde aan de gemeenschappelijke regeling Participatie Noord-Groningen en dienen de (administratieve) taken in de nieuwe gemeentelijke organisatie ingebed te worden. Daarbij ligt een integratie met de Wmo en Jeugd voor de hand. De ondersteunende systemen zijn en worden daar ook op ingericht.

Frontoffice, integrale teams

Op dit moment kennen de vier gemeenten nog verschillende ingangen. Voor de ondersteuning op het gebied van de Wmo kan men op de vier gemeentehuizen terecht. De toeleiding naar de Jeugdzorg loopt via het CJG en de frontofficetaken op het gebied van Werk en Inkomen worden door de uitvoeringsorganisatie verricht.

Onze ambitie is om de frontoffice zodanig vorm te geven dat in integrale teams in de dorpen en kernen gewerkt gaat worden. Deze ontwikkeling moet synchroon lopen met de visie op de nieuwe gemeente die in het kader van de herindeling wordt opgesteld. Dat zal nog een enorme inspanning betekenen. Een organisatorische inspanning, maar ook een inspanning voor onze medewerkers en (keten)partners.

In die inspanning staan wij niet alleen. In heel het land wordt hieraan gewerkt. Verwezen wordt naar de brief van 8 februari 2017 van Plasterk aan de Tweede Kamer <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2017/02/08/kamerbrief-over-het-programma-sociaal-domein> waarin hij aangeeft dat er voor de transformatie een programma sociaal domein gestart wordt.

Op 31 mei heeft een informele raadsbijeenkomst plaatsgevonden waarbij de raden geïnformeerd zijn over de ontwikkelingen in het sociaal domein.

Bijstelling financieel kader sociaal domein

De actualisatie van de begroting van de uitvoeringskosten sociaal domein gaf aanleiding om naar de gehele begroting van het sociaal domein te kijken. Daarbij worden de inkomsten van de Integratie-uitkering sociaal domein afgezet tegen alle zorgbudgetten in het sociaal domein. Kortweg ontstaat het volgende overzicht:

Financiële kaders SD	2017	2018	2019
Inkomsten			
Integratie uitkering Jeugd	12.305.030	12.623.349	12.643.229
Integratie uitkering Wmo	8.464.987	8.133.040	7.906.331
Subtotaal	20.770.017	20.756.389	20.549.560
Uitgaven			
Jeugdwet	12.901.696	13.196.142	13.214.531
WMO (decentralisatie)	6.882.096	6.882.096	6.882.096
Effecten WMO (oud)	123.928	123.928	123.928
Participatie (beleid)	66.500	66.500	66.500
Subtotaal	19.974.220	20.268.665	20.287.054
Saldo	795.797	487.724	262.506

Saldo budgetneutraliteit voor opvangen risico's en transformatieopgave 'Het Hogeland'

Structureel	262.506	262.506	262.506
Incidenteel	533.291	225.218	0

Voor een specificatie van de bedragen wordt verwezen naar bijlage 2a en 2b.

Naar het huidige inzicht is dit het te verwachten resultaat. Niettemin zijn er de nodige onzekerheden, die het resultaat zowel in positieve als in negatieve zin kunnen beïnvloeden. In structurele zin is er in 2019 € 262.506 beschikbaar. In de jaren 2017 en 2018 is er derhalve 262.506 beschikbaar voor de transformatieopgave en het opvangen van financiële risico's. Daarnaast is er in 2017 en 2018 respectievelijk € 533.291 en € 225.218 incidenteel beschikbaar.

Nadere analyse van de ramingen en het resultaat 2016 is noodzakelijk. Met name de mate waarin de zorg 'verzilverd' is, is van wezenlijke invloed op het resultaat. In de loop van dit jaar zullen meer gegevens beschikbaar zijn om een betere prognose op te stellen. Hierdoor zullen bedragen mogelijk bijgesteld worden en nemen de onzekerheden mogelijk af.

Voorzichtigheidshalve gaan we uit van de boven aangegeven structurele raming. Omdat nog veel onzeker is leggen wij u in 2017 en 2018, voor zover mogelijk, geen onomkeerbare besluiten voor als het gaat om de bedrijfsvoeringskosten. (uitvoeringsbegroting). Daarmee is er nog voldoende flexibiliteit om bijstellingen te kunnen bewerkstelligen. In bijlage 2b is een toelichting opgenomen op de verschillende posten. Voor zover daarbij sprake is van besluiten inzake personele uitbreiding met een structureel effect, zal in de uitvoering vooralsnog tijdelijk worden ingevuld/ingehuurd.

Op basis van nadere analyses kan de uitkomst wel zijn dat er beleidskeuzes gemaakt moeten worden om zorg gerelateerde budgetten bij te stellen. Indien noodzakelijk worden deze in een later stadium aan u voorgelegd.

Hierbij dienen de volgende opmerkingen te worden geplaatst.

- Naar verwachting zullen we op onderdelen te maken krijgen met kortingen op het budget. De komende jaren zullen onzeker blijven. Verwezen wordt naar het eindrapport financiële cijfers sociaal domein 2015 van 6 februari 2017 <http://www.binnenlandsbestuur.nl/Uploads/2017/3/eindrapport-financiele-cijfers-sociaal-domein.pdf> waarin verslag gedaan wordt van het onderzoek dat in opdracht van het ministerie van BZK verricht is naar het nieuws dat gemeenten fors minder geld uitgegeven zouden hebben aan het sociaal domein dan zij ontvangen hadden.
- Gemeenten geven aan dat niet alleen 2015 een jaar met onzekerheden is, maar dat dit ook geldt voor 2016 en 2017. Niet alle knelpunten uit 2015 zijn namelijk al volledig opgelost. Bovendien zijn de effecten van transformatie onzeker. Daardoor verwachten veel gemeenten dat ook 2016 en 2017 geen representatieve jaren zullen zijn. Ook wij verwachten dat beeld.

Dekkingsvoorstel

We zullen er niet aan ontkomen om, gelet op de onzekerheden, enerzijds eventuele overschotten te blijven reserveren en anderzijds de budgetten te gaan ontschotten. Naast een financiële reden is de ontwikkeling in en van het sociaal domein ook aanleiding om tot ontschotting over te gaan.

Voorgesteld wordt om het saldo van het geactualiseerde financiële kader sociaal domein (in 2017 en 2018) te muteren op de reserve sociaal domein. Tevens wordt voorgesteld om de incidentele posten vanuit de 'begroting uitvoeringskosten sociaal domein' in 2017 en 2018 te onttrekken aan de reserves sociaal domein

Het volgende overzicht laat de begrote ontwikkeling van de reserve Sociaal Domein zien.

Raming ontwikkeling Reserve Sociaal Domein	Bedum	De Marne	Winsum	Eemsmond	Totaal BMW E
Reserve SD (ultimo 2015)	442.646	587.000	1.642.000	1.003.371	3.675.017
Overschot 2016 (o.b.v. monitor Q4)	533.684	216.423	114.995	714.531	1.579.634
Tekort Jeugd 2016	-105.989	-110.736	-133.824	-200.596	-551.145
Overschot Beschermd Wonen 2016	174.841	165.128	223.408	262.262	825.639
Reserve SD (ultimo 2016)	1.045.183	857.815	1.846.579	1.779.568	5.529.145
Mutatie saldo STR	416.473	333.788	-130.348	175.884	795.797
Onttrekking CER-regeling	-88.753	-95.710	-98.154	-186.383	-469.000
Onttrekking inc. Posten 2017	-199.544	-197.249	-228.131	-398.864	-1.023.788
Reserve SD (ultimo 2017)	1.173.359	898.645	1.389.947	1.370.204	4.832.154
Mutatie saldo STR	407.568	318.598	-157.972	-80.469	487.724
Onttrekking inc. Posten 2018	-143.487	-136.692	-162.406	-279.775	-722.360
Reserve SD (ultimo 2018)	1.437.440	1.080.550	1.069.568	1.009.959	4.597.518

Op basis van voorgaande zou de omvang van de reserve SD voor de gemeente Hogeland op 1 januari 2019 € 4,6 miljoen kunnen bedragen.

Overheveling frictiebudget 2016 naar 2017

Bij de actualisatie van de beleidsagenda 2016 (vastgesteld in de raden van juni 2016) is er een totaalbudget beschikbaar gesteld ad € 267.000 gelabeld voor als frictiebudget vorming uitvoeringsorganisatie. Hierop is in 2016 ruim € 80.000 uitgegeven en zijn in 2016 reeds enkele verplichtingen aangegaan waarvan de uitgaven in 2017 plaats zullen vinden.

De niet benutte middelen die in 2016 beschikbaar gesteld zijn zullen bij de jaarrekening 2016 terugvloeien naar de reserves.

Voorgesteld wordt om de nog niet benutte middelen met een totale omvang van € 180.000 (opnieuw) beschikbaar te stellen in 2017. De middelen worden ingezet ten behoeve van het verder vormgeven van de transformatie-opdracht en ondersteuning bij verdere doorontwikkelingen in het sociaal domein in relatie tot het programma herindeling.

Bijlagen en achterliggende documenten

- Bijlage 1 : Actualisatie van de begroting uitvoeringskosten
- Bijlage 2a : Geactualiseerde financiële kaders
- Bijlage 2b : Toelichting op financieel kader

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Bedum,
E. van Lente, burgemeester,
R. Wiltjer, secretaris

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente De Marne,
F.H. Wiersma, burgemeester,
J.C.H.G.M. Bottema, secretaris

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Winsum,
M.A.P. Michels, burgemeester,
drs. R.J. Bolt, secretaris

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Eemsmond,
M. van Beek, burgemeester,
B.L. Meijer, secretaris

RAADSVERGADERING : 22 juni 2017
AGENDAPUNT : x

De gemeenteraad,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

Gelet op;

B E S L U I T:

- In te stemmen met de actualisatie van de begroting 'uitvoeringskosten sociaal domein 2017' met een structurele omvang van € 2.403.740 en een incidenteel bedrag van € 1.023.788 voor 2017 en € 722.360 voor 2018;
- In te stemmen met de ontschotting van de integratie-uitkering jeugd/Wmo en Wmo-oud;
- In te stemmen met het in 2017 toevoegen van het overschot ad € 416.473 van het geactualiseerde financiële kader sociaal domein 2017 aan de reserve sociaal domein.
- In te stemmen met het in 2018 toevoegen van het overschot ad € 407.568 van het geactualiseerde financiële kader sociaal domein 2018 aan de reserve sociaal domein.
- In te stemmen met het in 2017 onttrekken van de incidentele posten (CER € 88.753 en incidentele posten uitvoeringsbegroting € 199.544) aan de reserve sociaal domein.
- In te stemmen met het in 2018 onttrekken van de incidentele posten (incidentele posten uitvoeringsbegroting € 143.487) aan de reserve sociaal domein.
- De begroting 2017 overeenkomstig te wijzigen.
- De bedragen overeenkomstig op te laten nemen in de Kadernota en Begroting 2018.
- In te stemmen het in 2017 (opnieuw) beschikbaar stellen van € 45.000 vanuit de Algemene reserve ten behoeve van het verder vormgeven van de transformatieopdracht en ondersteuning bij verdere doorontwikkelingen in het sociaal domein in relatie tot het programma herindeling.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Bedum in de openbare vergadering van 22 juni 2017

Voorzitter,

Griffier,